

Peterburi Teatajas 1914 ilmunud kiri Peterburi kubermangu Oudova maakonna kooliõpetajate jm. asunduste kooliõpetajate olukorrast. Peterburi kubermangu kooliõpetajate aastapalkade võrdlus. Muud olud. Töökohustused. Oudova maakond. Mjasnikova Gora. Zadorje. Domkino. Strjakovo. Dubnitsa. Kudrovo. Luuküla. Pihkva Zaretšje (Saaritsa). Voškovo. Lomovo. Lavina. Svarets. Võtškovo. Beškovo. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Peterburi Teataja (nr. 50), 3. mai 1914, lk. 1

Kibe tõde asunduste oma kooliõpetajate seisukorrast.

(Kiri Oudowa maakonnast).

Asundustest kirjutatakse tihti nende healekandjas küll põllutöödest, küll majapidamisest, joomisest, teenijate palkadest jne., aga on silmade wahele jäänud seniajani asunduste tähtsamate töötegijate ning juhtide s. o. köster-kooliõpetajate seisukord Wist on asunduste sõnumetesaatjad enamjagu kooliõp., ja sellepärast oma palga üle hädaldada peawad nad häbiks, sest kodumaalt tuldi ju Wenemaa laantesse rikkust otsima ja kui siin nälg neid tabab, siis mõtlewad, et kahetsus on hilja, sellep. parem waikida.

Nende ridade kirjutaja õppis iga Oudowa kreisi asundust ja nende köster-kooliõp. palkade olu põhjalikult tundma ja wõib sellep. nende palkasid kooliõp. eneste teadete ja raamatute järele allpool ära tähendada. Kõikidesse nimetatud arwudesse on kokku wõetud ka maarent, mis praegusel ajal maksetakse; samuti leerilaste, ristimise ja matmise rahad.

Üksikuid asundusi waadeldes, leiame palgaolud kooliõpetajatel järgmised olewat: Mäsnikowa Goras 200 rbl., Sadorjes 150 rbl., Domkinos 245 rbl., Sträkowas 185 rbl., Dubnitsas 180 rbl., Kudrowas 120 rbl., Luukülas 200 rbl., Pihkwa Saretse 130 rbl., Woskowos 450 rbl., Lomowos 210 rbl., Lawinas 100 rbl., Shwartsis 140 rbl.; Wõtškowos 105 rbl.; Beschkowos 200 rbl.

Kui nüüd ligemalt asunduste kooliõpetajate seisukorda silmitsema ja nende kõrwa neid seame, kes mustatöö tegemisega igapäewast leiba teeniwad, siis näeme selgeste, et wiimaste palgamäär kõrgemale tõuseb, kui esimestel; sest käesolewal ajal ei taha ükski sulane alla 120 rbl. teenima minna, ja kui sellele weel juurde arwata aastane ülespidamine 96 rbl. ja riie umbes 20 rbl. eest, siis saab sulane aastas 236 rbl. ilma et ta oleks paari päewa koolipingis istunud ja koolitamise peale raha kulutanud. Kui nüüd asunduste kooliõp., kes oma koolitamise peale ilusad kopikad on kulutanud, ja talusulase palka ja tööd natukene wõrdleme, siis saame uskumata wahed: koolitamata saab 236 rbl., aga koolitatud 100 rbl.; sulaste palgad on tõusnud 5 aasta jooksul poole kallimaks, aga kooliõp. palgad on kehwenud, kui 50 a. tagasi, sest igalt uelt kooliõpetajalt kärbitakse palka siit ja sealt. Ütleme näit.: 20 a. tagasi oli Sträkowas orelimängija, kes pere pealt 1 mõõt wilja sai: ehk hiljem sai sealsamas orelimängija 25 rbl. aastas, siis makseti 4. 50 kop. ja nüüd wiimase kooliõp. käest wõeti kõik ära ja kirjutati lepinguse: „peab kirikus orelit tasuta mängima”.

Samasugune lugu on Domkinos: endine kooliõp. sai orelimängu eest 30 rbl., nüüdne „peab orelit tasuta mängima”. Kas ei kisenda kõik need kooliõp. palgade arwud: „Tule alla ja aita meid!”

Riigi seaduste järele saab iga semstwo-kooliõp. 360 rbl. aastas palka ja seal juures töötab tema ainult talwekuud, suwel wõib ta oma soowi järgi erateenistust leida, ehk waba olla ja talwetööst puhata. Asunduste oma koolidega on lugu hoopis überpöördud.

Peab ka tähendama, et koolide klassiruumid wäga wiletsad on ja lapsed söowad ning magawad klassis, nii et õhk hirmus ärarikutud on, mis terwise peale wäga halwasti mõjub. Pühapäewadel peab kooliõp. jumalateenistust pidama ja õhtul kui ka öösel hädaristimisi toimetama. Ka suwel peab sellesama näljapalga eest igapäew kodus olema. Kui hädakorral kodu ei juhtu, seda kirumist siis! Tihti tuleb ka haigete juures käimist ette ja surnuid kirstu panna. Kooliõpetaja koolitab ka leerilapsi. Tema on seltside juhti igalpool ikka kirjatoimetaja, sest et esimees on ainult „mulgu täitja” seltsis, aga kooliõp. on üleüldiste koosolekute päewakorra üleswõtja ja koosolekute kokkukutsuja, ning koosolekutel otsusetegija ning kõnepidaja ja uute seltside asutaja. Peale selle on tema kui welsker, postiametnik ja ka agronom, isegi kui adwokat, kes tasuta palwekirjasid kirjutab. Kõige selle raske töö ja waewa juures peab tema nendest palga kopikatest sööma, riided selga saama ja raha „mustade päewade” jaoks korjama. Ja sellegi palga kättesaamise juures on mitmesuguseid äpardusi ees. Näit. rääkis üks kooliõpetaja: Olin ristimas, mille eest pidin 30 kop. saama, seal aga wastati: Pool päewa sind sööda, ja maksa weel raha kah! — Teine rääkis, et tema oma palka korjamise teel talust talusse peab kätte saama, kus juures wiin peab kaasa aitama ja meeled heldeks tegema . . . — Luukülas ja Wötskowo asunduses on kooliõp. koguni kohtu teel oma palgakopikakesed pidanud ühe ja teise käest wälja otsima, ja kui tõrkujad kohtu otsuse järele wälja pidid maksma, siis oli kirumist küllalt. Mõnelt poolt kuuldu, et kui kooliõp. omale puhkuse aega tahab, et kodumaale sugulasi waatama minna, ehk paar pühapäewa oma kasuks mõtleb tarwitada, siis kuulub jälle nurinat.

Nii on asunduste kooliõpetajate seisukord mitmeti wilets.

Palgaolud on õige wiletsad, kui weel seda silmas peame, et karjalaps juba suwe eest ka 30—40 rbl. saab, söök ja riie peale seda.

Et asundustes kooliõp. palgad wäga madalad on ja tööd liiga palju, siis on ikka $\frac{1}{2}$ kohtadest wabad. Pooleteise aastase koha peale tulijal Woskowos on juba rahuloldaw palk — 450 rbl. Siin oskasid asunikud juba kooliõp. tööd ja waewa hinnata. Soowin kõikidele asunikudele Woskowot eeskujuks wõtta ja oma kooliõp. tööd ja higi õiglasemalt hinnata.

Kooliõpetaja.